

Jelentés a Harcsaszájú-barlangban 2014. év során végzett kutatásokról

A tavalyi évben is az eddigiekhez hasonló lelkesedéssel folytattuk a munkát a Harcsaszájú-barlangban, **26 alkalommal** kutattunk odalent.

A sok erőfeszítés ellenére csak **mintegy 100 méterrel lett hosszabb a barlang** ismert része. **Jelenleg 4,7 km** a Harcsaszájú-barlang hossza (a Bagyura-barlanggal és a Kis-hideglyukkal együtt 4,9 km).

1. FELTÁRÓ KUTATÁS

Az év során – különösen tavasszal – a legtöbb energiát a csoport a **Sisma-fosszil** fölött, a Szauron-teremből nyíló bontásra fordította. Itt a mintegy méteres szélességű járatból a főtéig terjedő agyagkitöltést kellett eltávolítani. Az eddig enyhén fölfelé tartó járat 10,5 méter után függőlegesbe fordult és fölül kissé kiszélesedik. A bontás jelenleg 18,5 méter hosszú. Sajnos ezen a ponton átlukadás nem történt. A munkát nehezíti, hogy a felfelé nyúló, elagyagosodott, zsákszerű járat nagyon rosszul szellőzik, így a bontó műszakok végére feldúsul benne a szén-dioxid, és hetek alatt is alig szellőzik ki belőle. Érdekes, hogy a járat alaprajzi értelemben a Várkonyi-terem felső végéből kiinduló szűk, magas hasadék fölé nyúlik be. Az említett hasadékban azonban kereszthasadék nyomát nem lehet felfedezni.

A másik nagy agyagmennység megmozgatásával járó bontást, a **Tej-hasadék** bontását ez évben kissé hanyagoltuk, talán ha háromszor jártunk ott. A végponton továbbra is korlátlan mennyiségben tud befelé suvadni az agyag...

A legjelentősebb feltárást az évben 2014. július 9-én tettük, mikor az Emelet nevű járatrész egyik főhasadékában egy nagy törmeléklejtő alá bontottunk be. Itt **46 méter** hosszan sikerült továbbjutni a főhasadék alsó részében. A két szűkületen keresztül is megközelíthető szakasz a **Duplacsövű** elnevezést kapta. A két ízben teremmé szélesedő járat néhol cseppkövekkel ékesített, a végpontján összeszűkülő omladék zárja el a hasadékot. Egy ponton – ahol kissé megtörik a járat iránya – lehetőséget látunk rövid bontással az esetleges továbbjutásra. A Duplacsövű a 2013-ban feltárt Ujjszaggató alá nyúlik be, az alatt mintegy 20 méterrel helyezkedik el. Az új részbe először Szabó Gergely mászott be.

A feltáró kutatás szempontjából perspektivikus előrelépésként értékelhető, hogy egy agyagos szűkület átbontásával, és egy szűkület kimászásával lehetővé vált az **Emelet** teljes részének bejárása kötélbiztosítás nélkül. Az eddig csak nehezen, kötéllel megközelíthető részeken még vannak kisebb feltérképezetlen szakaszok, illetve optimális bontási helyek.

A további feltárások csak néhány méteres új szakaszokat eredményeztek. Ezek vagy ismert hasadékok álfenék által lezárt részei (pl. Róka-boulevard, Emelet), vagy fejletlen kereszthasadékok gömbfülkévé táguló, majd hamar összeszűkülő nyúlványai (Gádoros-hasadék).

Az **Uvula fölött** 2013 októberében feltárt teremben is próbáltunk továbbjutni. Az egyik bontás omladékban záródik és feltehetően a Hideg-lyuk Veronika-termébe vezetne 20 méter után, itt a bontással fölthagytunk. A másik helyen egy igen szűk, kalcitokkal borított falú (feltehetően paleo-karsztos eredetű) járatba sikerült pár métert előre haladni, mely valószínűleg a Tüskevárral van összefüggésben. Itt a kereszthasadék agyagkitöltésének kitermelése hozhat még esetleg eredményt.

2. POLIGONOZÁSI MUNKÁK

Fontos eredménye volt az évnek az utóbbi évek kisebb feltárásainak a felpoligonozása. A DINPI szerződésben 300 méter poligont rendelt meg tőlünk. A szerződésben foglalt hossz pesszimista becslésnek bizonyult, mert az év során – 4 műszak alatt – **368 métert** mértünk föl, s még közel 100 méter vár a sorára.

A térképezési munkálatokról külön jelentésben már részletesen beszámoltunk.

3. EGYEBEK

2014. február 1-én részt vettünk a Pál-völgyi-barlangrendszer többi kutatócsoportjával közösen megrendezett **denevérszámláláson**. Az eseményről külön dokumentumban számoltunk be. Megfigyelésünk, hogy a barlang egyes szakaszain (főleg a bejáratok közelében) évről évre egyre több denevér telel. Kutatási tevékenységünk jellemzően ezeket a helyeket nem érinti.

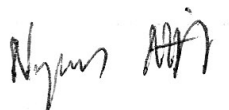
A 2014. márciusban lezáródott kutatásvezetői tanfolyamhoz kapcsolódóan konzíliumokat tartottunk a Harcsaszájú-barlangban. A legfontosabb kutatási tapasztalatok, melyet a kutatással töltött évek során lesűrhattunk, és a konzíliumokon megfogalmazhattunk egyrészt, hogy barlangban számos kereszthasadék csak néhol „nyílik meg”, sok helyen egyáltalán nem fejlődtek ki (pl. pusztán egy kalcit-telér jelzi a helyüket), így nagy jelentősége lehet, hogy a feltételezett kereszthasadékot vertikálisan elmozdulva több, különböző ponton keressük; másrészt, hogy az agyagos kitöltések egészen vékony hasadékokon át is fel tudták tölteni az alacsonyabban fekvő járatokat, így azok kibontása nem feltétlenül eredményez új járatot (erről a tavalyi kutatási jelentésben már említést tettünk).

December során a **barlang bejáratán** a retesz letörött, január elején a hibát kijavítottuk, a zárat meghegesztettük. A barlang bejáratával ez már nem az első hasonló nehézségünk. Mivel egy nagyon idős szerkezetről van szó (melyet 2008-ban csupán felújítottak) ezért indokolt lenne egy teljesen új barlangajtó beépítése.

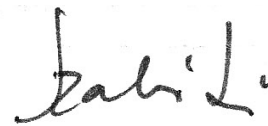
Budapest, 2015. február 15.

Nagy Gergely Domonkos
kutatásvezető-helyettes

Nyerges Attila
kutatásvezető

Szabó Lénárd
kutatásvezető-helyettes